

112 0744. 20.1. 2023

20 GRU. 2023

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

IKONA ŚW. SERAFIN

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA
w Zabłociu
powiat bialski
diecezja lubelsko – chełmska

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr inż. arch. Arkadiusz Bojczuk
Kierownik Delegatury w Białej Podlaskiej

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal
Konservator dzieł sztuki
Upr. konserwatorskie 20/K/97
Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN
styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

• OPIS

Ikona z przedstawieniem Św. Serafina.

Czas powstania XX w.

Ikona w kształcie stojącego prostokąta zamkniętego od góry półkoliście o wym. 160 x 117,5 cm.

Technika olejna na desce o grubości 3 cm.

Św. Serafin - przedstawienie jednopostaciowe, kompozycja zamknięta .
W centrum sceny znajduje się św. Serafin przedstawiony w pełnej postaci w pozycji klęczącej. Święty ubrany w białą szatę, przepasany w pasie paskiem . Prawa dłoń na czole, lewa na piersi, uchwycony moment wykonania znaku krzyża przez świętego. W lewej dłoni trzyma różaniec. Klęczy na skale. W tle ściana lasu. Wokół głowy nimb malowany linią. Nad sceną napis cyrylicą. Ikona otoczona bordiurą w postaci rytých w gruncie ornamentów o motywach roślinnych emaliowanych na złotym tle. Bordiura szerokości 10,5 cm.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ikona jest w stanie, wymagającym przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Na licu uwidoczniły spękania pionowe ikony , występujące na łączeniach desek podobrazia. Warstwa malarska jest zabrudzona, werniks pożółkły.

Widoczne są drobne ubytki warstwy malarskiej wraz z gruntem – do deski podobrazia.

Zauważalne przetarcia warstwy malarskiej. Bordiura miejscowo poprzecierana, złoto zabrudzone, miejscami uszkodzone.

Konieczne jest wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetycznej w celu przywrócenia pierwotnego wyglądu ikony oraz zahamowania niekorzystnych zmian.

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której okresowo odbywają się nabożeństwa.

Świątynia jest murowana z cegły.

Przyczyną zniszczeń są zmieniające się warunki w budynku, wilgotność powietrza i temperatura powodujące pracę podobrazia i rozkład biologiczny warstw gruntów.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu.

Zagrożone fragmenty warstwy malarskiej zostaną zabezpieczone bibułą japońską.

Lico ikony zostanie oczyszczone z zabrudzeń i pociemniałego werniksu metodami dobranymi na podstawie przeprowadzonych prób odporności chemicznej warstwy malarskiej (Contrad 2000, mieszaniny rozpuszczalników).

W trakcie czyszczenia podniesione łuski warstwy malarskiej zostaną podklejone wodną dyspersją POW z użyciem kautera.

Oczyszczone zostanie odwrocie ikony. Wykonana zostanie dezynfekcja i dezynsekcja desek podobrazia.

W przypadku gdy będzie to konieczne deska podobrazia zostanie wzmocniona poprzez impregnację drewna 5% roztworem Paraloidu B 72 w toluenie.

Połączenia desek podobrazia zostaną wzmocnione drewnianymi kotkami dobranymi grubością do grubości deski i wklejonymi na skos.

Drobne ubytki odwrocia zostaną założone szpachlą do drewna, wykonane zostanie scalenie kolorystyczne odwrocia.

Wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej.

Powierzchnia kitów zostanie opracowana zgodnie z powierzchnią oryginału. Wykonana zostanie podmalówka w granicach kitów po czym warstwa malarska zostanie zabezpieczona werniksem retuszującym.

Po nałożeniu werniksu wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej. Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana werniksem końcowym damarowym.

Wykonane zostaną retusze złoczonej bordiury złotem płatkowym.

W trakcie trwania prac konserwatorskich prowadzona będzie dokumentacja wykonanych zabiegów.

Wszystkie zmiany programu prac konserwatorskich uzgodnione zostaną z przedstawicielami WUOZ.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej.
2. Zabezpieczenie zagrożonych partii warstwy malarskiej bibułką japońską.
3. Oczyszczenie i dezynfekcja odwrocia roztworem Lichenicydy w etanolu.
4. Oczyszczenie chemiczne warstwy malarskiej z zabrudzeń i pozostałości werniksu mieszaninami rozpuszczalników, których działanie przerwane będzie terpentyną balsamiczną.
5. Podklejenie odspojonych fragmentów warstwy malarskiej dyspersją wodną
6. Klejenie pęknięć z zastosowaniem połączeń na koteczki, dobrane średnicą do przekroju desek podobrazia klejonych na skos przy użyciu kleju wodoodpornego.
7. Złożenie kitów ze szpachli do drewna w kolorze zbliżonym do oryginalnego na odwrociu.
8. Uzupełnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej.
9. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
10. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
11. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
12. Uzupełnienie złoczeń bordiury złotem płatkowym.
13. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.
14. W przypadku konieczności uzupełnienie braków emalii na bordiurze.
15. Wykonanie dokumentacji przebiegu prac.

mgr Małgorzata Podgórska-Makal

nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

upr. konserwatorskie. 20/K/97

20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7

tel. 501030663, 501030687

Lublin, dn 25 stycznia 2021

Fot. nr 1. Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Ikona „Św. Serafin”, stan istniejący. Zdjęcie wykonana M. Podgórska-Makal.